



Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag



ÅRSMELDING 2023



<i>Program årsmøte</i>	3
<i>Leiaren har ordet</i>	4
<i>Tillitsvalde 2023</i>	5
<i>Medlemsstatus.Lokallag</i>	6
<i>Årsmøte 2023</i>	6
<i>Årsmøteprotokoll 2023</i>	7
<i>Årsplan og budsjett 2023- sjå årsm.protokoll s.2 og 3</i>	
<i>Årsmelding frå fylkesstyret</i>	10
<i>Uttalar, pressemeldingar ,brev mm.</i>	12
<i>Årsrekneskap 2023</i>	31
<i>Adresseliste lokallag og fylkeslag</i>	41
<i>Kontingentsatsar</i>	42

Program

Årsmøte i Møre og Romsdal bonde og småbrukarlag på Hotel Alexandra i Molde 8.-9.mars 2024

FREDAG 8.MARS

KL.10.00-16.00

Landbrukskonferansen 2024:

Landbrukets rolle i totalberedskapen

KL.19.00 ÅRSMØTEMIDDAG

LAURDAG 9.MARS KL.9.30-16.00

KL. 9.00 ANKOMST. KAFFE/TE OG NOE Å BITE I

KL. 9.30 ÅPNING OG KONSTITUERING AV ÅRSMØTET

KL. 10.45 LEIARS TALE

KL. 10.00 KVA ER HADLINGSROMMET FOR ÅRETS JORDBRUKSFORHANDLINGAR
v/GEIR INGE LIEN -STORTINGSREPRESENTANT SP

KL. 10.20 ELLEN MARIE SØRUMGÅRD SYSE, STYREMEDLEM I NBS, HAR ORDET

KL. 10.40 POLITISK DEBATT

KL. 11.40 UTSJEKK. LODDSALG/SALG AV t-skjorter (KONTANTAR ELLER VIPPS).

KL. 12.00 LUNSJ

KL. 13.00 REGISTRERING OG DOKUMENTASJON I AGRIOLOGG v/ JAN-ØYSTEIN AKSNES

KL. 13.20

KL. 13.35 OM GJENSIDIGEAVTALEN

KL. 14.00 ÅRSMØTESAKER

-GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

-GODKJENNING AV ÅRSMELDING 2023

- GODKJENNING AV REGNSKAP 2023

- INNKOMNE SAKER

- UTTALAR FRÅ ÅRSMØTET

- ARBEIDSPAN OG BUDSJETT FOR 2024. GODTGJERING TIL TILLITSVALDE

- VALG

KL. 15.30 – 16.00 LODDTREKNING,AVSLUTNING OG VEL HEIM

Leiaren har ordet



VELKOMMEN TIL FYLKESÅRSMØTET 2024 I MØRE OG ROMSDAL BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Så er det tidspunkt for både ny landbrukskonferanse og fylkesårsmøte.

Jeg prøver hvert år å lete etter positive utviklingssignaler. Det som har skjedd de siste åra kan tolkes til at det kan bli bedre og nye tider for landbruket. Vi har en regjering som har lovet å jamnstille landbruket økonomisk med andre grupper. I tillegg har de lovet å øke norsk selvforsyning til 50 %.

Det gir muligheter.....men også utfordringer.

Det som kanskje er gir like positive signaler er at Riksrevisjonen har stilt kritiske spørsmål om hvilke evner Norge har til å ivareta sin egen matproduksjon i krisetider. Ikke minst det som er hovedtema i årets Landbrukskonferanse: Totalberedskapskommisjonens merknader om hvor sårbar Norge er i forhold til å ha et totalforsvar om ikke dette også omfatter vår evne til å produsere og by frem mat til et forsvar men også en befolkning. Det har kommet frem nye tanker i det siste året.

Men å se den interne debatten i landbruket gir ikke like store forhåpninger. Få posisjoner har flytta seg. Endringsviljen er laber og alle tror at de endringer som skal komme har som hovedmål at nettopp egen virksomhet skal tilgodeses. Det er vel og bra at det synes være en aksept for at tallgrunnlaget for de årlige jordbruksforhandlinger har vært feil og at vi nå kan forvente forbedra tallgrunnlag. Men at det skal snu opp ned på resultatet for økonomien til bønder, det tror jeg blir å legge egga i feil kurv.

Fra min side er dette siste året som tillitsvalgt i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag. 25 år er nok. Jeg er så heldig at jeg har fått en ungdom til å ta over drifta mi og skal derfor forberede meg på å bli kårkaill, men håper å kunne bidra så langt det er behov.

Lykke til med årsmøtet og arbeidet videre i både lokallag, fylkeslag og landslag.

Angvika 13.februar 2024

Stein Brubæk

TILLITSVALDE 2023



LEDER

Stein Asle Brubæk



NESTLEDER

Ola Kvendset



STYREMEDLEM

Vibeke Evensen



STYREMEDLEM

Bent Konrad Moen



STYREMEDLEM

Stine Leira Rist

1. Vara: Runa Tunheim, Halså BS
2. Vara: Per Oddbjørn Røkkum, Rindal og >Surnadal BS
3. Vara: Tuva Torstensen Mugaas, Norddal BS
4. Vara: Arne Andreassen, Rauma og Vestnes BS
5. Vara: Bodil Hustad Egset, Volda og Ørsta BS

Revisorar: Oddbjørn Reiten og Asbjørn Enge (vald for 1 år)

Valnemd : Stine Rimmereid – Ingvild Hansen Nystad – Lars Wiik

Rovviltkontakt: Stine Leira Rist / Ola Kvendset

Kvinnekontakt: Runa Tunheim

Leiar Aksjonskomite: Ola Kvendset

MEDLEMSSTATUS – LOKALLAG

Fylkeslaget har ved årsskiftet 430 medlemmar det er 10 fleir enn same tid i fjor . Det er innmeldt 35 nye medlemmar i 2021 . 25 medlemmer er utmeld. Mange oppgjev at dei har slutta med gardsdrift, pensjonering eller endring i helse og nokre melder «for dyr kontingent» .

Møre og Romsdal BS har 19 lokallag. 4 lokallag (Eide, Sunndal, Smøla og Frei) har ikkje hatt drift på fleire år. Det vert arbeidd med ulike løysingar som samanslåing/stimulering til ny aktivitet. Stranda avholdt årsmøte i 2023 og gjorde vedtak om nedlegging av laget og overføring av midler til fylkeslaget. Det var enighet på årsmøtet at medlemmene blir overført til Sykkylven BS. Rindal og Halså høyrer frå 2020 til Trøndelag. Ein må etter kvart avklara kva for eit fylkeslag medlemmane i Rindal og i Halså ønsker å vere tilknytta.

ÅRSMØTE 2023

DELTAKARAR PÅ FYLKESÅRSMØTE SØNDAG 4..MARS PÅ HOTEL SCANDIC ALEXANDRA I MOLDE
UTSENDINGAR LOKALLAG FYLKESSTYRET MRBS

1.Lars Helge Eidhamar (Rauma og Vestnes BS)	Stein Brubæk -leiar
2.Hilde Legernes (Rauma og Vestnes BS)	Vibeke Evensen - styremedlem
3.Nils Sigurd Drabløs (Sykkylven BS)	Bent K. Moen - styremedlem
4.Gunhild Øigarden (Sykkylven BS)	Marie Teigland - styremedlem
5. Leif inge Grebstad (Sykkylven BS)	Per Oddbjørn Røkkum – 1.vara
6. Ola Kvendset (Rindal og Surnadal BS)	FYLKESSEKRETÆR
7.Gudveig Berge (Vanylven BS)	Eli Kristin Aalbu Sæther
8.Randi Molvik (Vanylven BS)	
9.Olav Bjørn Nilssen (Gjemnes og Tingvoll BS)	FOREDRAGSHOLDERE
10. Heidi Hogset (Gjemnes og Tingvoll BS)	Tor Jacob Solberg – leder NBS
11. Geir Hauge (Fræna BS)	Eivind Ryste- Næringsavd. Fylkeskommunen
12. Stine Rimmereid (Fræna BS)	GJENSIDIGE- John Magne Kronborg
13. Marit Rønneberg (Norddal BS)	
14. Martin Lyster (Molde7Nesset BS)	GJESTER/OBSERVATØRER
15. Johannes T. Aasen (Halsa BS) Madsøy	Statsforvalteren i Møre og Romsdal – Frank
16. Lars Wiik (Halsa BS)	Møre og Romsdal Sau og Geit – Anlaug Rekaa
17. Jan Peder Smenes (Averøy BS)	Tine SA - Jannicke Tafjord
18. Nils Roger Leithe (Averøy BS)	Norsvin Møre og Romsdal – repr. v/ Hilde Legernes (uts.#2)
19. Narve Leite (Averøy BS)	Landbruk Nordvest – repr. v/ Hilde Legernes (uts.#2)
20. Stina L. Rist (Volda og Ørsta BS)	Trine FLaamo Neshaug – Halså BS -UNGDOMSOBSERVATØR
21. Gunmar Grimstad Hareid/Ulstein/Herøy/Sande BS)	Runa Tunheim – Halså BS - UNGDOMSOBSERVATØR
22. Inge Aukan (Aure BS)	Hilmar Kleppe – Frei BS (Frei har ikkje aktivt styre)

(Hornindal,Stranda, Eide, Sunndal og Frei - har ikkje aktive styre)



MØRE OG ROMSDAL BONDE- OG SMÅBRUKARLAG ÅRSMØTEPROTOKOLL 2023

Fylkesårsmøte laurdag 4. mars 2023 kl. 9-15 på Hotell Alexandra, Molde.

OPNING OG KONSTITUERING

Opprop. Tal med stemmerett: 24 stk. (etter at ein observatør blei erklært som delegat)

Val av ordstyrarar: Geir Hauge og Vibeke Evensen

Val av referent: Heidi Hogset

Val av to personar til å skrive under protokoll: Runa Tunheim og Inge Aukan

LEIARS TALE

Stein Brubæk kom inn på dei kommande forhandlingane rundt årets jordbruksoppgjær, som vil bli prega av eit bondeopprør som påverkar begge faglaga i jordbruket.

Etter talen helt Eivind Rystad frå fylkeskommunen ein presentasjon av den nye fylkesstrategien for landbruk 2023-26. Den faglege delen blei avslutta med ei helsing frå landbruksdirektøren hos Statsforvaltaren, Frank Madsøy.

POLITISK DEBATT

Den politiske debatten blei innleia av leiaren for Norges Bonde og Småbrukarlag, Tor Jakob Solberg. Etterpå følgde ein engasjert debatt med mange innlegg frå salen.

HMS/FORSIKRING

John Magne Kronborg frå Gjensidige orienterte om avtalen mellom Gjensidige og NBS.

ÅRSMELDING OG REKNESKAP 2022

Styret presenterte sin årsmelding og regnskapet for året 2022. Regnskapet var revidert og funne i orden.

Årsmelding og regnskap for 2022 blei samstemmig godkjent.

INNKOMNE SAKER

Det var komen inn 1 forslag til uttale med tittel «Plan over inntektsjamstilling nå!».

Samstemmig vedteke.

Eit forslag til uttale frå lokallaget i Halså (Heim) som blei lagt fram i møtet (ikkje innsendt på førehand) blei oversendt til styret for vidare handsaming i samråd med forslagsstillar.

ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2023

Stein Brubæk presenterte dette forslaget til årsplan frå styret:

Fylkeslaget skal holde ca.10 styremøte.

Vi skal være representert ved alle fylkesleiar møte og representantskapsmøte.

Vi skal delta i alle møter kor vi blir invitert av offentlege organ samt også frå andre organisasjonar.

Fylkeslaget skal arbeide for at kvart lokallag vervar minst 5 nye medlemmer. Dette skjer gjennom følgjande funksjonsdeling:

1. Fylkesstyret skal støtte lokallag og motivere for at de har et godt aktivitetsnivå. Vi skal bidra til at det heldes temamøte, bl. a. så mange forsikringssamlingar vi får støtte til og andre temamøte som gir tilskott, samt at lokallaga held årsmøte.
2. Fylkesstyret skal bidra til at alle lokallag utan drift enten får et nytt styre eller slår seg saman med eit lokallag. I 2023 prioriterast Frei, Sunndal, Ålesund og Smøla.
3. Lokallaga står for vervinga gjennom sitt kjennskap i nærmiljøet, kontakt med nye bønder og aktivitetar. Minst 5 nye medlemmer for kvart lokallag
4. Fylkesstyret skal delta i NBS sine verveaksjonar og motivere lokallaga til det same.

Vi ble i nov. 2021 tildelt Rekruttering og kompetansemiddel for landbruket til «Ungdomsprosjektet 2021-2023», der vi ønsker å bygge nettverk og kompetanse om jordbruk og organisasjonsarbeid. Vi ønsker å kunne dekke deler av kostnadene for møtedeltaking i organisasjonen for unge medlemmer (under 35 år). Gjennom prosjektet skal vi arrangerer et ungdomsseminar planlagt våren 2023 der vi inviterer unge bønder og andre ungdommar som er interessert i jordbruk og jordbrukspolitikk.

Vi skal vurdere å søke på eit nytt prosjekt om Reko.

Vi skal delta i Dyregoddagene, Økoveka og landbrukskonferansar, samt Midtnorsk Landbruksråd og arrangement i Jordvern Møre og Romsdal. Fylkesstyret prioriterer.

Vi skal arbeide for å bli aktive på heimesida og i media og utvide informasjonen til lokallag og medlemmer.

Vi skal sende ut velkomstbrev og ta kontakt med nye medlemmer.

MRBS skal utarbeide en aksjonsplan i samråd med aksjonsutvalet i NBS.

Styret skal arbeide opp mot sentrale politikarar spesielt i forkant av jordbruksforhandlingane.

Stein Brubæk la så fram for årsmøtet eit budsjettforslag som bygde på denne arbeidsplana.

Arbeidsplan og budsjett blei samstemmig vedteke.

MØTEGODTGJERING

Deltaking i møte som ikkje honorerast av offentlege organ honorerast gradert. Dette gjeld også styremøte og digitale møte. Følgande honorar gis:

- Teamsmøte inntil 2 timer – kr. 400
- Møte inntil 5 timer – kr.700
- Dagmøte (over 5 timer) – kr. 1000

Honoraret skal dekke tidsbruk til førebuingar og reiser. Kjøregodtgjøring kjem i tillegg.

VAL

Valnemnda har bestått av Odd Jorulv Skjøberg, Aure (leder), Stine Rimmereid, Fræna og Ingvild Hansen Nystad, Norddal. Vi har kommunisert på telefon og epost og snakket med fleire kandidatar før vi kom fram til følgande innstilling til årsmøtet 2023:

I styret:	Leder:	Stein Brubæk	Gjemnes/Tingvoll	gjenväl
	Medlem:	Stine Leira Rist	Volda/Ørsta	ikke på val
	Medlem:	Vibeke Evensen	Sykkylven	gjenväl
	Medlem:	Bent K. Moen	Fræna	gjenväl
	Medlem:	Ola Kvendset	Surnadal/Rindal	for M. Teigland
Vara	1. vara	Runa Tunheim	Halsa	ny
	2. vara	Per Oddbj. Røkkum	Surndal/Rindal	gjenväl
	3. vara	Tuva Torstensen Mugaas	Norddal	ny
	4. vara	Arne Andreassen	Rauma/Vestnes	gjenväl
	5. vara	Bodil Hustad Egset	Volda/Ørsta	gjenväl
Revisorar:		Oddbjørn Reiten	Frei	gjenväl
		Asbjørn Enge	Frei	gjenväl

Alle blei valt ved akklamasjon.

Som ny medlem i valnemnda kom det inn forslag på Lars Wiik frå Halsa.

Lars Wiik blei valt ved akklamasjon.

ÅRSMELDING FRÅ STYRET

Det er avholdt 5 fysiske møter og 6 teamsøter.

Fylkeslaget har deltatt i alle representantskapsmøter og fylkesledermøter, dessuten i de fleste teamsmøter som er avholdt i regi av NBS.

Fylkeslaget har selv holdt 4 teamsmøter med lokallaga i fylket. Fylkeslaget har deltatt på årsmøter eller medlemsmøter i Stranda BS (sammenslåing med Sykkylven), Halså BS, Gjemnes og Tingvoll BS.

Vi satte opp en aksjonsplan i tilknytning til jordbruksforhandlingene 2023. Denne ble seinere lagt til side og vi fulgte NBS sin startegi. Vi arrangerte pressekonferanse/møter med lokalpolitikere i mai etter jordbruksforhandlingene i forbindelse med offentliggjøring av NBS sitt primærkrav.

Fylkeslaget har bevilga 5000kr til landslaget til en rapport om tallgrunnlaget i JF (Menonrapporten)

Leder har vært leder av Lokalmatutvalget i NBS. Nestleder har deltatt i Utmarksutvalget. Nestleder har også vært aktivt med i ei arbeidsgruppe som har utarbeida en sjølforsyningsplan i NBS. Andre utvalgsmedlemmer i NBS fra Møre og Romsdal har vært Runa Tunheim (styremedlem Ungdomsutvalget), Ragnhild Godal (styremedlem Kvinneutvalget), Håkon Vang Aas (Utmark), Arne Andreassen (Storfekjøtt) Lars Wiik og liv Solemdal (Klima og bærekraft), Runa Tunheim (Lokalmat). Inge Aukan var styremedlem i NBS og Runa Tunheim 2.vara.

Fylkesleder representerer småbrukaraga i Midt-Norge i styringsgruppa for Kompetansenavet for lokal mat i Midt-Norge. Ragnhild Godal har vært utnevnt av styret til å representere fylkeslaget i styringsgruppa i Agriforsk.

I regi av Mattilsynet i Midt-Norge har fylkeslaget deltatt i flere teamsmøter ang dyrevelferd i samarbeidsprosjektet «Sammen for dyra» og om svinepest.

Fylkeslaget har deltatt i oppstartsmøte og avslutningsmøtet for mentorordningen i Møre og Romsdal. Vibeke Evensen har deltatt i samarbeidsgruppa for Økologisk landbruk i regi av Statsforvalteren

Fylkessekretær deltok i årssamling for Agritech og i et dialogmøte i regi av verneområdestyret i Trollheimen.

Fylkeslaget har deltatt i innspillmøte om revidering av forvaltningsplan store rovdyr i region 6, og gitt høringsinnspill til plana. Vi har vært tilhører på flere møter i rovviltnemnda og deltatt i møte i rovviltutvalget i NBS. Det er sendt brev til fylkeskommunen i lag med Bondelaget og Sau og Geit om store tap av sau og lam i beitesesongen 2023

Det er sendt inn søknad til Statsforvalter om utsatt frist til 20.aug i 2023 for spredning av husdyrgjødsel i RMP-ordninga. Søknaden avslått.

Vi har fått til høring saker ang. forslag til verneområder for skogarealer gjennom frivillig skogvern til høring. Vi har lest igjennom og sendt vidare til lokallagslederne i de områdene vi har aktive lokallag. Har også mottatt kommunale planer til høring.

Fylkeslaget har deltatt i fleire årsmøter ; Landbruk Nordvest (Bent Moen), Møre og Romsdal Sau og Geit (Per Oddbjørn Røkkum), Tyr (Marie Teigland), Studieforbundet natur og miljø (Bent), 4h Møre og Romsdal (Eli), Møre og Romsdal Jordvern (Eli).

Fylkeslaget har besøkt Gjermundnes landbruksskule 2 ganger. De ene gangen var det avholdt møte i det Regionale partnerskapet sammen med en orientering om den nye fjøset på skulen. Fylkesleder var også invitert til å møte avgangsklassen og Voksenagronomklassen.

I det Regionale partnerskapet har vi deltatt både i å utforme regelverket for IBU-midler (investeringsvirkemidler) og regionalt miljøprogram. Dette året fikk vi gjeninnført investeringsvirkemidler til sau.

MRBS har ført videre sitt ungdomsprosjekt i 2023 med økonomiske stimuli for å få med unge medlemmer til fylkesårsmøter og landsmøte. Vi holdt i tillegg en ungdomssamling i Ørsta i etterkant av Landbrukskonferansen hvor både Tor Jakob Solberg, Per Olaf Lundteigen og Anders Norstad deltok.

Fylkeslaget har deltatt i Landbrukselskapet og fått innvilget midler til et nytt prosjekt med tittel «Med garden som ressurs» hvor vi skal holde 10 mobiliseringsmøter om lokalmat. Dette som et ledd i en større fokus på å se på ressurser på et bruk med et videre perspektiv i regi av Fylkeskommune/Statsforvalteren.

Fylkeslaget har deltatt i stand og arrangement både under den Norsk Matfestivalen i Ålesund og Dyregod dagane på Batnfjordsøra. På Dyregod-dagane deltok vi i skoleopplegget for 10.klassingar med tema bærekraftig matproduksjon.

Vi har deltatt med innlegg i møtet som Statsforvalteren har holdt med alle kommunene i fylket samt det såkalt Landbruksmøtet hvor hele landbruksnæringa møtes.

Vi har deltatt i planlegginga av Landbrukskonferansen 3.mars 23 og 8.mars 24.

Som oppfølging av den vedtatte strategiplana for landbruket i Møre og Romsdal har vi deltatt i 2 møter ang. økt produksjon og markedsadgang for lokal mat i fylket. Norsøk arbeider med en logistikk løsning og flere kommuner arbeider for å øke innkjøpet av lokal mat til det offentlige.

Fylkestyret har gjennomført studiearbeidet i forkant av JF både for 2023 og 2024.

Vi har også gitt innspill til Møre og Romsdal fylkeskommune i forbindelse med fylkeskommunens innspill til JF.

Vi har jobbet med et innspill ang. nye retningslinjer for landbruksrådene opp mot fylkeslagene i Trøndelag.

Det har vært mange teams møter ang problemet med veterinærvakt i deler av fylket. Fylkeslaget har deltatt i arbeidet med å etablere et prosjekt for å finne alternative måter å organisere dette på og deltar i styringsgruppa med Olav Bjørn Nilssen, leder i Gjemnes og Tingvoll BS.

. Fylkestyret gav i august Runa Tunheim fritak for vervet som 1. vara fram til fylkesårsmøtet, og 2.vara Per Oddbjørn Røkkum rykket opp som møtende vara.

Nestleder Ola Kvendset og fylkessekretær møtte på Forsikringsamling, Representantskapsmøte og Landsmøtet på Hamar 9.-12.nov. Vi møtte med ungdomsrepresentant(Yngve Røøyen). Det deltok 10 lokallagsutsendinger. Yngve Røøyen ble valgt inn i Ungdomsutvalget og Anne Berit Kvendset i Kvinneutvalget

UTTALAR – INNLEGG – PRESSEMELDNINGAR – KRONIKKAR

[Storfe, Løsdrift | Løsdriftskravet nok en gang \(tk.no\)](#) Tidens Krav 7.2.23

<https://www.auraavis.no/losdriftkravet-nok-en-gang/o/5-5-450497> Aura Avis 7.2.23

<https://www.driva.no/meninger/i/eJqW1g/loesdriftskravet-nok-en-gang> Driva 7.2.23

<https://www.smp.no/meninger/leserinlegg/i/69lwoL/loesdriftskravet-nok-en-gang> Sunnmørsposten 16.2.23

<https://www.auraavis.no/gi-bonden-okt-andel-av-matprisen/o/5-5-453354> AuraA18.2.23

<https://www.driva.no/meninger/i/pOrqvo/i-1985-fikk-bonden-49-prosent-av-prisen-paa-1-liter-melk-naa-er-denne-andelen-under-25-prosent> Driva 19.2.23

<https://www.tk.no/qi-bonden-okt-andel-fra-matprisen/o/5-51-1306614> TK 20.2.23

[Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Møre og Romsdal | Nytt styre i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag \(tk.no\)](#) 21.3.23

<https://www.tk.no/plan-over-inntektsjamstilling-na/o/5-51-1325826?key=2023-03-23T12:08:28.000Z/retriever/d84365d5bfd6121b67c5fb> TIDENS Krav 23.3.23

[OLA NESTLEDER I BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET - DRIVA.NO](#) (23.3.23)

[Ola hivar seg inn i næringspolitikken | Todalen.no](#) (26.3.23)

– [Matsikkerhet handler også om anstendig lønn - driva.no](#) Driva 15.4.23

[Matsikkerhet - hva er det? - rbnett.no](#) rbnett 17.4.23, Aura Avis 13.4.23

[Nok er nok - rbnett.no](#) rbnett27.4.23, Driva 27.4.23, Aura Avis 2.5.23

<https://www.auraavis.no/bonden-fortjener-arlighet-og-rettferdighet/o/5-5-473786> Aura Avis 2.5.23

– [Det har gitt oss klodens laveste grad av selvforsyning. Dette må ta slutt! - driva.no](#) 3.5.23

<https://www.rbnett.no/meninger/i/zEQReO/bonden-fortjener-aerlighet-og-rettferdighet> rbnett 4.5.23

[Motkultur, Debatt | Kjære Fabian Stang \(nationen.no\)](#) 14.5.23

[Biologi, Jordbruksforhandlinger | – Du bør sette deg litt mer inn i biologiens verden før du uttaler deg om landbrukets utfordringer, Fabian Stang \(tk.no\)](#) TK 22.5.23

[Norges Bonde og Småbrukarlag | – Vi vil aldri signere et dokument vi i etterkant ikke kan forsvare på vegne av våre medlemmer \(tk.no\)](#) Tidens krav 23.5.23

[Småbrukarlaget krever økonomisk jamstilling og trygghet for norsk matforsyning - rbnett.no](#) 5.6.23

[Småbrukarlaget krever økonomisk jamstilling og trygghet for norsk matforsyning - driva.no](#) 6.6.23

[Kvendset og Røøyen på talerstolen under landsmøtet - driva.no](#)

UTTLALE FRÅ FYLKESÅRSMØTET 2023

PLAN OVER INNTEKTSJAMSTILLING NÅ!!!

Regjeringa har vedtatt å jamstille landbruket med andre i samfunnet inntektsmessig samt å øke norsk selvforsyningsgrad fra dagens 36 % til 50 %. Mens median inntekta for bønder er på kr.212,000, til dekning av arbeide og kapitalavkastning. Gjennomsnittlig lønnsinntekt i arbeidslivet er ca kr. 610,000.

Med Grytten-utvalgets betraktninger rundt grunnlaget for bondens inntekter er det ingen tid å vente på før regjeringa må legge frem en forpliktende plan for hvordan tette inntektsgapet. Regjeringa har dårlig tid om de skal klare å tette inntektsgapet før neste valgkamp som vil være avgjørende for å få en ny periode i regjering.

Fylkesårsmøtet erkjenner et stort landbruksoppgjør i 2022 som skulle være starten på en inntektsopptrapping. Dessverre gjorde kostnadsøkninger og dårlig tallgrunnlag fra budsjettnemda at dette ble mer et oppgjør for god vilje enn en reell inntektsutjevning. Inntektsutjevning må derfor fortsette i 2023. Om ikke blir tetting av gapet en umulig oppgave å få gjennomført i denne regjeringsperioden.

Fylkesårsmøtet i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag krev at årets jordbruksavtale gir en inntektsopptrapping med kr. 200,000 pr. årsverk og at dette ses i sammenheng med økningen av selvforsyningsgraden.

Vedtatt på fylkesårsmøtet i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag 4.3.2023

Angvik 7. mars 23

Stein Brubæk -fylkesleder

Forslag til uttlale sendt til Landsmøtet 2023

PLAN FOR ØKT NORSK MATPRODUKSJON

Norge har en av verdens laveste selvforsyningsgrader, under 40 %. Det gjør oss svært sårbare i en urolig verden hvor matforsyningslinjene til stadighet blir forstyrret. Klima påvirker også i økt grad både vår egen matproduksjon, men i enda større grad matproduksjonen i områder hvor vi tradisjonelt importerer fra. Kortreist mat vil alltid være mest klimavennlig om regelverket for klimautslipp tok hensyn til internasjonal transport og utslipp i opprinnelseslandet. Sist men ikke minst vil en økning av norsk selvforsyning være solidaritet med verdens fattige og sultende og bidra til å nå FN's bærekraftsmål.

Dagens regjering har vedtatt å øke selvforsyningsgraden til 50% og at bonden skal jevnstilles økonomisk med andre grupper i Norge. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at dette skal skje på følgende vis:

1. Det viktigste tiltaket for å øke norsk selvforsyning er å ta i bruk de store ubrukte arealene, både på inn- og utmark. Da må det til en økonomisk jevnstilling med andre grupper. Og dette må basere seg på rett tallgrunnlag som også næringen kjenner igjen og aksepterer. Bedre økonomi til bonden vil resultere i at areal ute av drift igjen kan bli tatt i bruk til matproduksjon og bonden får bedre tid til bedre agronomi.
2. Deretter må grensevernet bli bedre. Ideen om frihandel med mat er initiert av økonomiske interesser som aldri har hatt mål om å redusere global sult og fattigdom eller bedre klimaet. Begrepet matsuverenitet får stadig økt støtte; hver nasjon har rett og plikt til å beskytte sin egen matproduksjon til egen befolkning.
3. Vi må stimulere til økt produksjon av korn, grønnsaker, frukt og bær. Dette må skje samtidig som vi utvikler mottak og distribusjon til forbrukerne. Med de knappe arealer dyrkajord vi har i Norge (3 %) må vi gjennom politiske rammevilkår stimulere til mest mulig rasjonell bruk av denne knappe ressursen med tanke på selvforsyning.
4. Hele 86 % av det norske landarealet er beiteland, hvorav under 50 % benyttes i dag. Vi må sørge for at økonomiske virkemidler gjør at større deler av utmarka blir brukt som beite for drøvtyggere samtidig som bruken av kraftfor og innmark til dette formålet reduseres.
5. Sosiale ordninger for bønder må bli bedre både for avløsning, sykevikarer og i forbindelse med svangerskap og fødsel. Dette vil dempe overinvesteringer heller gi bonden en sterkt tiltrengt kollega.
6. Bedre økonomi og bedre agronomi må stimuleres ved at støtten er størst på de første enheter samtidig som det innføres en struktur og tak.

Angvik 10. oktober 23

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

PRESSEMELDINGER

Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag avholdt sitt årsmøte 4.mars. Nytt styre er på plass og klar til innsats for norske jordbrukere - forbrukere- og norsk matsikkerhet. Stein Brubæk ble gjenvalgt som leder. Nestleder blir Ola Kvendset fra Todalen i Surnadal kommune, ung gardbruker med en god slump av pågangsmot og innsatsvilje, og med mange tanker om hvilken veg jordbruket bør gå. Vibeke Evensen fra Sykkylven og Bent Moen fra Hustadvika ble gjenvalgt for to nye år. Stine Rist fra Ørsta var ikke på valg i år. Runa Tunheim fra Halså blir 1.vara og møter fast i styret. Runa er også med i Ungdomsutvalget og sitter som

2.vara i Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Videre i varamannsrekka finner vi Per Oddbjørn Røkkum, Tuva Torstenson Mugaas, Arne Andreassen og Bodil Hustad Egset . Oddbjørn Reiten og Asbjørn Enge ble gjenvalgt som revisorer. Valgkomiteen hadde gjort et godt arbeid med å sette sammen et tillitsmannskorps med god alderssammensetning og kompetanse.

Det var god stemning og gode debatter på møtet- noe som ikke minst skyldes at vi hadde leder i Norsk Bonde-og Småbrukarlag ,Tor Jakob Solberg, med oss i årsmøtedebatten i år. NBS er i enormt god driv for tida og vi forbereder oss nå til jordbruksforhandlingene. Vi skal være tydelige på hvilke behov landbruket har!

Gaupset/Angvik, 7.mars 2023

Eli Kristin Aalbu Sæther -fylkessekretær MRBS

Stein Brubæk- leder MRBS

Uttale fra fylkesledermøtet i Norsk Bonde og Småbrukarlag 14.juni 2023:

Nytt tallgrunnlag må på plass!

Vårens jordbruksoppgjør ble ikke den kursendringen vi hadde håpet på for å få tilbake fremtidstroen i landbruket. Det er en prekær lønnsomhetskrise i norsk landbruk. Effektiviseringskrav, ensidig volumorientering, manglende inntekter og et utdatert tallgrunnlag er av årsakene til det. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til økte kostnader, både på kapital og øvrige innsatsfaktorer. Innretningen i jordbrukspolitikken baserer seg i dag på et tallgrunnlag som ikke godt nok reflekterer matprodusentenes muligheter for å få til ei inntekt som gir et godt nok vederlag for utført arbeid. Regjeringen har i Hurdalserklæringen ytret at de vil ha på plass «riktig tallgrunnlag». Med det forventer vi at grunnleggende finansielle prinsipper legges til grunn, slik at rentekostnader kan kostnadsføres og verdistigningen på gårdens anleggsmidler ikke regnes som en realiserbar inntekt. Prinsippene må bedre ivareta norsk matproduksjons økonomiske bærekraft – i et evighetsperspektiv.

Fylkeslederne i Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber om at NOU 2022:14 blir behandlet i Stortinget så raskt som mulig, slik at føringer for ny beregningsmåte av inntektsnivå kommer på plass i god tid til neste vårs jordbruksoppgjør.



LANDSMØTET 2023 NORSK BONDE OG SMÅBRUKARLAG

Rekordmange deltakere på Landsmøtet i Norsk Bonde- og Småbrukarlag på Hamar 10.-12.november. Fra Møre og Romsdal deltok 11 av 14 lokallag med utsendinger. Tor Jacob Solberg fikk fornya tillit som styreleder. Vegard Vigdenes fra Nord-Trøndelag og Margrethe Figved, Troms, fortsetter som henholdsvis politisk og organisatorisk nestleder. Raket Nystabakk fra Nordland kom inn i styret på benkeforslag. I tillegg fikk Innlandet sterk representasjon i styret. Dette er Ståle Støen (Folldal) Asbjørn Hagene (Ringsaker) og Marianne Sørungård Syse (Lesja). Det skapte en del bekymring og kampvotering i landsmøtet at Vestlandet ikke var foreslått inn i landsstyret kommende år. Derimot er representanter både fra Hordaland, Rogaland og Vest-Agder å finne blant varamedlemmene. Nils Martin Seim fra Voss, innvalgt som 1.vara, møter fast i styret. Hanne Bjerkvik fra Fjaler, fylkesleder i Sogn og Fjordane Bonde- og Småbrukarlag, ble valgt til ordfører med Åshild Charlotte Monsø fra Nord Trøndelag som varaordfører.

Sterke innlegg fra talerstolen fra unge bønder fra lokallaget i Rindal og Surnadal sørget Ola Kvendset og Yngve Røen for. Yngve ble iløpet av landsmøtemøtet valgt inn i organisasjonens Ungdomsutvalg. Yngve brenner sterkt for at unge bønder skal få bedre vilkår og at de skal få et mer normalt familieliv. I Kvinneutvalget blir

Ragnhild Godal avløst av Anne Berit Kvendset fra Todalen i Surnadal og skal være med å jobbe for kvinners vilkår innenfor norsk jordbruk, noe hun brenner sterkt for. Ola Kvendset, nå nestleder i fylkeslaget, har vært med i arbeidet for NBS sin rapport om norsk sjølforsyning, og han stilte spørsmål direkte til landbruksminister Geir Pollestad om hvilken framdriftsplan regjeringen har og hvilke verktøy de vil bruke for å oppnå Hurdalsplattformen sine mål om 50 % sjølforsyning.

Årets landsmøte vedtok fire uttalelser: “Rettferdig sykefraværsordning”, “Beitebruk og hytteproduksjon”, “Et samlet jordbruk” og “Ikke ta bøndene for gitt”.



Gudveig



Ola



Yngve

Engasjerte representantar frå fylket på talarstolen på

Landsmøte på Hamar 2023 !

“Will work for food”. I forkant av landsmøtet fikk Bonde og Småbrukarlaget en god del oppmerksomhet i media for aksjonen “Bondens død - alles nød” i Hamar sentrum. Her solgte aksjonistene brød for 3 kr. Det vil med andre ord si det bonden sitter igjen med for å produsere kornråvaren i brødet. Ved inngangen til CC-butikksenter på Hamar ble kundene møtt med tiggerbønder og budskapet “Will work for food”, relatert til den anonyme gatekunstneren “Pøbel” sitt bilde på den saneringstruede kornsiloen i Stavanger. Kornsiloen fungerer inntil videre som et viktig nasjonalt beredskapslager for korn. Også deltakere fra Møre og Romsdal deltok i aksjonen.

Beitepris til reindriftssamene på Fosen. Under festmiddagen på landsmøtet ble reindriftssamene på Fosen og deres støttespillere hedra med en ekstraordinær beitepris. Beiteretten både i reindriftsnæringa og i landbruket generelt er under press, og beitenæringa må jobbe sammen for felles sak der de evner.

Høringsinnspill, brev til forvaltninga mm.



Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

Fra Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag moreogromsdal@smabrukarlaget.no

Til Rovviltnemnda i region 6 sftlpost@statsforvalteren.no

INNSPILL TIL HØRING AV REVIDERING FORVALTNINGSPLAN ROVVILT I REGION 6 Saksnummer 2022/11128

Tingvoll-halvøya må tas med i området vest i Møre og Romsdal som kvotefritt område for jakt på gaupe. Tingvoll-halvøya er ei smal landstripe fra Ålvundfjorden - Opdøl i Sunndal kommune. Dersom det kommer gaupe eller andre rovdyr til denne halvøya vil det automatisk bli mye nærkontakt med beitedyr og påfølgende skader. Denne landtangen har ingen naturlig villmark som egner seg for rovvilt.

Tapstallene i Tingvoll de siste åra bekrefter dette. Fra 2015 – 2023 har tapene, spesielt i ytre deler av kommunen, vært høge. Tap av lam på utmarksbeite i Ytre Tingvoll beitelag de tre siste åra har vært over 20%. I 2022 eskalerte også tap i enkelte besetninger i midtre deler av kommunen fra 24 % til 40%. I beitesesongen 2023 er det dokumentert og observert tap i alle deler av kommunen. Tilsyn avslører tap oppmot 50 % hos flere. Flere sauebønder har varslet at de vurderer å legge ned drifta. To besetninger har allerede bestemt seg for å avslutte drifta pga rovdysituasjonen.

Vi ber om at Tingvoll kommune tas ut av forvaltningsområde for gaupe. Den nye grensa for forvaltningssona flyttes fra Sunndalsfjorden til Halsafjorden, følger denne inn til Ålvundfjorden og over Ålvundeidet til Sunndalsfjorden.

Angvik 8.09.2023

For Styret i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag Stein Brubæk – leder



Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

TIL STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL LANDBRUKSAVDELINGA

Søknad om utsettelse av frist til 20.aug. 2023 for RMP tilskott på spredning av husdyrgjødsel

Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag ønsker å søke om utsettelse av frist for RMP på spredning på eng i vekstsesong 2023 til 20. august. Dette med bakgrunn at ukas hendelser i forbindelse med ekstremværet «Hans». Uværet ramma verre enn forutsett, og svært mye dyrkamark står nå under vatn. Vi er kjent med avslag på Møre og Romsdal Bondelag sin søknad. Men mener saka må vurderes på nytt. Vi mener det må tas hensyn til den store førkrise som nå oppstår. I årets jordbruksoppgjør

ble oppskrivning av egenkapital i forbindelse med inflasjons ført som inntekt. Dette er noe NBS hadde innvendinger mot. Uansett synspunkt gir ikke dette bonden kontanter på konto i år. Vi opplever at næringa generelt er i en stor likviditetsskvis, og frykter mange kommer til å presse gjødsellagra sine maksimalt for å sikre seg RMP tilskuddet for spredning på eng i vekstsesong. Dette kombinert med mye nedbør i årets vekstsesong. I juli kom det mange steder over 200 mm. Mange er ikke ferdige, eller har ikke fått begynt med andreslått, som normal er det på denne tiden. Kan vi risikere problematikk rundt dette, spesielt om våren skulle bli senere enn venta? Mange bønder i fylket har de senere årene økt andelen raigras på sine arealer. Raigraset vokser lenger utover vekstsesongen enn mer tradisjonelle grassorter. Vi mener dette må hensynstas. Siden raigraset da mange steder vil fange opp gjødselrester i en lengre periode på høsten på 2-3 uker. I 2018 ble det tatt hensyn til fôrmangelen. Og fristen ble satt ut. Et viktig hensyn å ta i denne saken er risikoen ved å måtte importere grovfor. Det ble kjøpt inn for fra mange land, og det ble funnet flere uønskete ting i foret. Blandt annet knokler fra dyr. Mattilsynet var svært kritisk til import av grovfor. Vi mener smittefare her må veges opp mot miljø. Et annet viktig moment her er at hensynet som ble tatt den gangen viser at mulighetsrommet til å ta slike hensyn er der. På vårparten var det også svært lite nedbør og enkelte steder tørke. Bøndene hadde da ikke gunstige forhold til å spre husdyrgjødsel på. Nitrogenet vil i disse tilfellene ha svært liten effekt. Det er nå også meldt noen dager med høy varme. Dette vil øke jordtemperaturen. Som da vil føre til at graset vil vokse etter slått. Og dermed nytte gjødsel effektivt. Kilder yr.no og storm.no Vi mener også at det er et viktig moment at utsettelse av fristen vil føre til at flere som ikke har fått spredd pga de store nedbørsmengdene før 10.aug, vil spre innenfor den nye fristen. Utsatt frist vil igjen føre til mindre pløying/nedmolding i høst.

Angvik/Todalen 11.aug 2023

Mvh

Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag moreogromsdal@smabrukarlaget.no

Stein Brubæk – leder Ola Kvendset - nestleder

INNSPILL TIL FYLKESKOMMUNENS SIN UTTALE TIL JORDBRUKSFORHANDLINGER 2024

En ny jordbruksavtale må ha fokus på både å bedre selvforsynings situasjonen for Norge og å gi bønder et betydelig inntektsløft og jamstilling slik Regjeringen har lovet.

Et korrigerert tallgrunnlag må legges til grunn.

Inntektsløftet må fordeles på pris og tilskudd. Forbruksundersøkelser viser at det er betydelig kjøpekraft i samfunnet men at en del sårbare grupper må skjermes. Grensevernet må bedres og det må være et sterkt fokus på hele verdikjeden slik at man sikrer at det er bonden som kan ta ut økt pris uten at det blir unødvendig påslag i de andre mellomledda.

For å bedre norsk selvforsyning er det viktig at det stimuleres til å produsere mer korn, grønt, frukt og bær, og at det skal lønne seg å dyrke godt grovfor på resten av arealet. Men da må det i større grad lønne seg å beite i utmarka.

Strategiplana som Møre og Romsdal fylkeskommune har vedtatt for landbruket peker nettopp på denne produksjonen. Dagens mottakssystem for grønt, frukt og bær er derimot ikke lett tilgjengelig for mindre produksjoner men en betydelig mengde av slike varer omsettes i dag i de 13 Reko-ringene som er etablert i fylket. Dette er mulig å utvikle og gir oss lokalt en større mulighet til å foreta grep for å bedre markedsadgangen så sant støttesystemet for produksjonen blir bedre.

Møre og Romsdal er likevel i all hovedsak et grovforfylke hvor det produseres melk og kjøtt. Utviklinga til større driftsenheter har likevel gjort mange av disse bruka svært sårbare for kostnadsøkning ved at de har ekspandert ved å ta i bruk arealer som ligger langt unna driftsbygningene. Både med tanke på økonomi, god jordbehandling og klima er unødvendig transport lite ønskelig. Dersom man kunne stimulere til bedre agronomi med større avlinger på et areal som ligger nærmere driftsbygningene kan leid areal langt unna være gjenstand for at nedlagte bruk kan tas opp igjen som selvstendige bruk. Vi treng flere bønder og det er mange på utkikk etter kjøpe seg gardsbruk. Dette kan stimuleres ved en sterkere struktur i arealtilskuddet. Det samme for dyretilskudd. De første dyra og arealet kan få de største tilskudda og det bør innføres et tak. Samtidig bør et skje et kraftig løft for tilskudd til å beite i utmark.

Møre og Romsdal er godt i gang med å få på plass utbedringer av storfe fjøs for å imøtekomme nye velferdskrav. Men det er fortsatt viktig at IBU midlene også fremover holdes på det nivået som vi har i dag. På de siste åra har vårt fylke fått en fordobling av tilgjengelige midler.

Skal den vedtatte strategiplana oppfylles trengs det betydelige investeringsvirkemidler til å etablere lokale foredlingsanlegg for alle produksjoner. Slike anlegg som kan fokusere på lokale kvaliteter som sporbarhet og kort transport er istand til å gi bonden bedre betaling og vil derfor sterkt kunne bidra til at bønder jevnstilles økonomisk.

De sosiale velferdsordninger må styrkes betydelig. Dersom bønder sikres en forutsigbare avløserordning økonomisk kan det være et alternativ for mange i stedet for å foreta store investeringer, f.eks. robot. Dette er også en støtte hvor Norge selv kan bestemme nivået siden det er innenfor ordningen hvor WTO ikke setter begrensninger.

Angvik 15. nov. 2023

Stein Brubæk

Fylkesleder Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag

Situasjonen for beitenæringa i Møre og Romsdal

Felles brev frå Møre og Romsdal Sau og Geit, Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag og Møre og Romsdal Bondelag:

Status/situasjon

Vi viser til den konkrete situasjonen med store dokumenterte tap av beitedyr, særleg lam, til rovdyr i delar av fylket. Konkret handlar det denne gongen om store tap av beitedyr til jerv i øvre delar av Romsdalen og indre delar av Fjord kommune, tap til gaupe i ytre delar av Tingvoll og streifulv på grensa til Trøndelag.

Normaltapet av lam i rovdyrfrie fjellområder ligg ofte på 4-5% i gjennomsnitt i løpet av beitesesongen. Når vi no får meldingar om tap av lam på 30-50% i enkeltbesetningar er dette langt over tolegrensa for dei dette gjeld.

Dette handlar om at tapa er så store at dei konkrete kostnadane med å ha dyr på beite er langt større enn inntektene for enkeltbrukarar. I tillegg kjem meirarbeid med leiting og sanking, samt at verdien av avlsarbeid blir forringa.

Dessutan er vi, saman med Mattilsynet, klart bekymra for dyrevelferden i besetningar som blir ramma så hardt.

Ulvådalen i øvre Romsdal har svært store tap av beitedyr til jerv, men er likevel blant dei områda i heile landet der det over lang tid er gjort mest av forebyggjande tiltak. Tingvoll, som har svært store tap av beitedyr til gaupe, har den tettaste gaupebestanden i Skandinavia. På grensa til Trøndelag har det vore streifulv i fleire og det er gitt løyve til felling, men tillatte verkemidlar for felling er for begrensa til at dei blir effektive.

Vi må minna om at beitenæringa er landets beste distriktsnæring, der det blir skapt arbeidsplassar og inntekter som er basert på lokale naturressursar. Dette er igjen grunnlag for busetjing, levande lokalsamfunn og ikkje minst eit kulturlandskap i verdensklasse.

Det må også understrekast at dette ikkje er ein eingongssituasjon og at det ikkje gjeld kun dei områda som vi konkret viser til her. Det har vore utfordringar knytt til beitedyr og rovdyr på gjennom mange år, men det er sjeldan at tapa på besetningsnivå er så høge som i år, samt at det i år er særleg synleg at verkemidla for å regulera rovdyrbestandane er for lite effektive.

Oppfølging

Heile politikkområdet knytt til rovvilt er svært sentralstyrt, med liten mulighet for påverknad av forvaltninga på kommune- og fylkesnivå. Men vi meiner at ut frå den situasjonen som beitenæringa her no er i, har også fylkeskommunen eit klart ansvar for å bidra til å sikra busetjing og levande lokalsamfunn gjennom å sørga for tiltak som gjer at at rovviltbestandane kjem ned på eit nivå som fører til mindre tap av beitedyr.

Jervebestanden er i dag større enn på lenge, og langt over det bestandsmålet som er sett. Vi saknar då at det blir sett i gang effektive tiltak som fører til at jervebestanden blir redusert ned til bestandsmålet. På same måte meiner vi at når gaupebestanden blir å tett som den no er i Tingvoll, må bestanden kunne reduserast slik at den ikkje utraderer beitenæringa.

Vi ber difor om oppfølging på følgjande måte:

1. Rovviltbestandane, særleg jerv og gaupe, må reduserast slik at bestandane kjem på det nivået som Stortinget har fastsett.
2. Dagens verkemidlar for reduksjon av rovdyrbestandane er for lite effektive. Verkemiddelbruken må utvidast og gjerast meir effektiv enn den er i dag. Når rovdyrbestanden er langt over målet og tillatte verkemidlar ikke fungerer, må SNO i større grad instruerast om å ta ut dyr, også i ordinær jakttid, og også innafor Forvaltningsområdet

Med helsing

MØRE OG ROMSDAL SAU OG GEIT

Lars Olav Vanberg

Leiar

MØRE OG ROMSDAL BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Stein Brubæk

Leiar

MØRE OG ROMSDAL BONDELAG

Olav Håkon Ulfsnes

Leiar

Løsarinnlegg



LØSDRIFTSKRAVET NOK EN GANG.

Kravet om at alle storfe skal gå løs i fjøs fra 2034 er elefanten i rommet i mange landbruksdebatter. Siden det fremstilles som at alle må bygge nye fjøs så vet vi at det ikke er økonomi nok i landbruket til at dette er mulig, og det er tvilsomt om det kan stilles nok investeringsvirkemidler til å få dette gjennomført. Fortsatt har mer enn 50 % av alle storfefjøs båser. Om dette resulterer i at vi i fremtida får en konsentrasjon av storfe på noen få store fjøs så vil det gå sterkt ut over landbrukets samfunnsoppdrag og norsk selvforsyning; ja, en direkte trussel for hele det norske landbruket.

Jeg er så heldig at jeg fortsatt driver med seter. Å se ivrige kyr danse ut fjøsdøra for å vandre fritt ute i fjellet på leting etter gode beiter er en fryd for både øye og sjel. Men det er også like godt å se kua komme heim utpå dagen, stiller seg utålmodig foran fjøsdøra og rauter for å få slippe inn og finne båsen sin. Etter melking går kyrne fort til ro, legger seg fornøyde i båsen sin og får være i fred for flokkens mer dominante individer. Det er ro i fjøset. Dette er god dyrevelferd.

Jeg liker ikke tanken på at når beitesesongen er slutt i oktober så skal kyrne mine stå fastbundet til mai neste år. Jeg tror at kyrne har behov for å bevege seg mer enn de får som fastbundet, men jeg er også overbevist om at kyrne må få et sted å kvile seg hvor de ikke blir utsatt for flokkens mobbere. Og vi må finne en løsning slik at vi i fremtida også har små og mellomstore gårdsbruk med storfe. Dette er eneste

muligheten for å få et landbruk som er i stand til å produsere mat på lokale og fornybare ressurser på en bærekraftig måte. Men uansett problemer med bondens økonomi for å ivareta løsdriftskravet så mener jeg at kyrne sine behov er viktigere. Kan vi da finne løsninger som ivaretar begge disse ønsker?

Jeg anser at slaget for å få endret løsdriftskravet er over. Nå må vi bruke energien til å lage løsninger som gjør det mulig for alle som vil fortsette som storfebønder å imøtekomme kravet. Løsninger kan være enkle ombygginger av eksisterende bygninger, forskrifter hvor man godkjenner luftingsmuligheter som et alternativ og gode støtteordninger til utbedring og nybygg.

Jeg tror ikke at kyr i bås fjøs har et dårlig liv og er sikker på at mange kyr i store industrifjøs uten mulighet til å bevege seg på beiter har et like stort velferdsproblem. Men jeg er redd for at vi har fått en befolkning med så liten kunnskap og forståelse av dyrehold at de for det meste legger menneskelige tankemåter og opplevelser til grunn når de debatterer landbruk og dyrehold. Dette gjelder både for løsdriftskravet og ku/kalv debatten. Det er en verden jeg tror landbruket må forholde seg til. I stedet for å bruke vår energi på saker som er tapt så bør landbruket møte debatten offensivt for å tilrettelegge for et fremtidsretta landbruk til det beste for både husdyr og bønder.

Angvik 4. februar 23

Stein Brubæk - Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

GI BONDEN ØKT ANDEL FRA MATPRISEN

Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) støtter samvirketanken. Men samvirka har ikke klart å gi bonden inntekter som holder tritt med utgiftene. Andelen som går til bonden fra landbruksprodukter går nedover. I 1985 fikk melkebonden 49 % av prisen fra 1 liter melk i butikk. Nå er denne andelen under 25%. Da melkeprisen gikk opp 33 øre 1/7-22 økte prisen i butikk med kr. 1,50. Tilsvarende utvikling har skjedd på kjøtt.

Samtidig øker den delen av markedet som er villig til å betale betydelig høyere pris dersom de får den matvaren de etterspør og som er produsert på den måten de ønsker. NBS sto bak Verdiskapingsprogrammet for lokal mat i 2000 og har bidratt til at det har kommet et stort spekter av spesielle produkter i markedet som har gitt mange bønder et levebrød og knytta forbrukerne betydelig nærmere landbruket gjennom Bondens Marked, Reko-ringer og utallige matmarkeder. Sporbarhet og produksjonsmåte blir stadig viktigere for en økende andel forbrukere.

NBS bør utvikle en strategi for å bidra til at flere bønder får bedre betalt for sine produkter. Samtidig må vi planlegge for at flere bruk kommer i drift, både for å øke selvforsyningsgraden og fordi mange større bruk nå avvikler leiejord lengst unna gården siden disse har blitt for kostbare å drifte. Disse må igjen kunne bli selvstendige bruk.

Det er på tide å initiere verdiskapingsprogram del 2, bistå til å etablere mindre bygdesamvirker eller nabosamvirker som kan ta ut varer med en spesiell kvalitet i et betalingsvillig marked. Grasfora

melk/kjøtt, økologisk, regenerativt, seterprodukter eller produserte varer innenfor et geografisk område (kyst eller fjell) etc. Selv om bønder kan ta tilbake egne varer fra de store samvirkene så er det et hinder at mange verken har tid eller kunnskap til å foredle, markedsføre og selge disse selv. Gjennom etableringen av mindre samvirker kan vi få et grunnlag for at flere bønder kan få en bedre pris for deler av produksjonen sin og at nye bønder også kan få avsetning i et ellers svært regulert mottaks regime.

Lokalmatsatsinga er 20 år og NBS kan ta den til et nytt nivå! Vi treng et nytt program med fokus på samarbeidstiltak og mindre og lokale samvirker som kan ta ut i markedet spesielle kvaliteter av produkter.

8.februar 2023

Stein Brubæk Møre og Romsdal bonde- og småbrukarlag

MATSIKKERHET....HVA ER DET?

Etter 3 generasjoner som har opplevd Europa med fred, trygghet, årlig vekst og velferd ser det ut som historien har nådd oss igjen og Europa er mer tilbake til normalen. Historisk har det knapt før vært 70 år med sammenhengende fred i Europa. Med den russiske invasjonen i Ukraina opplever vi trusselen om brutte internasjonale forsyningslinjer, energikrise og ukontrollert prisvekst. I tillegg ser vi klimautfordringer på kloden som påvirker matvareproduksjonen. Matvaresikkerhet har igjen blitt et tema. Og det er på tide siden Norge kun har 39 % selvforsyningsgrad.

Mens man i Sverige er bekymret fordi deres selvforsyningsgrad er redusert til 50 % så er den politiske målsettingen til dagens regjering om å øke den norske til 50 % sett på som ambisiøs, og man nøler med å konkretisere hvordan dette skal skje. Det ser ut som at dagens situasjon er vanskelig å ta inn over seg før krisen er et faktum.

Det første vi må gjøre er å gi bonden en anstendig inntekt å leve av. Gryttenutvalget har fastslått at medianinntekten til et årsverk i landbruket er på kr. 212.000 som skal dekke både arbeidsinnsats og avkastning på investeringer. Derfor har de fleste bønder en ekstra jobb i tillegg til årsverket på gården, noe som ofte gir 16 timers arbeidsdag. Bonden ber ikke om annet enn å få de samme vilkår som andre i Norge, nemlig muligheten til å tjene en anstendig inntekt ved å arbeide det samme timetallet som alle andre i samfunnet som er om lag Kr.600,000 for 1600 timer

Skal vi få til dette samtidig som vi øker vår selvforsyningsgrad må det stimuleres til å produsere mer mat på norske ressurser. Norge har 3 % dyrkajord, 11% som ikke er egnet til matproduksjon (nakent fjell og vann) og 86 % som er beiteland av ulik kvalitet. Dyrkajorda må prioriteres til korn, grønnsaker, frukt og bær; det som kan brukes direkte til menneskemat, og så vinterfor til drøvtyggerne. Fortsatt vil hovedproduksjonen av mat til oss nordmenn bestå av beitedyr som kan omforme graset på utmarksbeiter til kjøtt og melk. Vi må få til en politikk som stimulerer til å bruke utmarksbeiter og frigjøre innmarka til mat og vinterfor. Det vil også bidra til å løse klimaproblemer siden fruktbar grasmark og beiteland har de beste forutsetninger for å binde karbon i jorda.

Nå står vi foran jordbruksforhandlinger. Statsråden sier at det er for tidlig å legge frem en plan for hvordan man skal tette inntektsgapet mellom landbruket og andre. Men dette må ikke stå i veien for at årets jordbruksforhandlinger gir bonden et solid hopp i inntekter slik at han nærmer seg andre grupper i samfunnet.

Landbrukspolitikken er i hovedsak IKKE til for bønder men for forbrukerne. Nå må forbrukeren engasjere seg slik at vi sikrer økt matproduksjon på norske ressurser. Vil vi ha trygghet for mat i fremtida må vi støtte den norske bonden.

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

9.april 2023

NOK ER NOK.

70 år med forhandlinger om bondens inntektsmuligheter etter Hovedavtalen for landbruket har satt bonden og matproduksjonen i Norge hvor vi er i dag. Medianinntekten for ett årsverk i landbuket er på kr. 212,000 og vi har kommet ned på 39 % selvforsyning med landbruksvarer i Norge. Stadig flere gårdsbruk legges ned og går ut av drift. I deler av Norge er nær 30 % av dyrkajorda ute av drift.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag gikk derfor inn i årets Jordbruksforhandlinger med et mål å kreve etter behov og IKKE etter hva man anså mulig å få som resultat. Vi ønsket å ta Hurdalserklæringen på alvor hvor Regjeringen har lovet å jamstille bonden med andre i samfunnet økonomisk samt å øke selvforsyningsgraden til 50 %skulle bare mangle i en urolig verden med økende antall mennesker som sulter.

At vi ikke ble enige med Norges Bondelag om et felles krav er nå en sak. Hvorfor....vil etter hvert komme frem i forhold til tall. Men at Staten velger å forhandle videre med Bondelaget forteller vel i klartekst hvordan Regjeringen ser det mulig å få til et rimelig oppgjør. Hurdalserklæringen er glemt.....lovnader betyr ingenting.

Angvika 25.april 23

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag

BONDEN FORTENER ÆRLIGHET OG RETTFERDIGHET.

På 30 år har landbrukspolitikken halvert antallet gardsbruk i Norge. Enkelt steder står nå nesten 40% av dyrkajorda uten drift. Politiske lovnader og planer har ved bruk av Jordbruksforhandlingene etter Hovedavtalen gitt bonden en medianinntekt pr. årsverk på kr.212.000, som er 1/3 av gjennomsnittsinntekta i Norge. Bønder blir minstepensjonister ved å jobbe mer enn andre og dette har satt norsk selvforsyningsgrad ned til 39 %, som er en av klodens laveste. Dette må ta slutt!

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil ha en annen utvikling. Vi vil ta i bruk hele landet igjen og øke norsk selvforsyning. Vi vil at maten skal være trygg og sporbar, produsert på en bærekraftig måte med god dyrevelferd og av en bonde som får betalt for jobben på anstendig vis. Vi vil at landbruket skal bidra til levende bygder og kulturlandskap. Jordbruksforhandlinger og avtalen som Stortinget etter hvert skal vedta er til for den norske forbrukeren og matsikkerhet. Vi krever ærlighet og rettferdighet. Skal den norske bonden bidra med mat og landskap skal vi ha en lønn som det er mulig å leve av uten å jobbe doble dager.

Angvik 28. april 23

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal bonde- og småbrukarlag

KJÆRE FABIAN STANG

Du skriver på din facebook-konto at effektivisering er løsningen på dagens utfordringer i norsk matproduksjon. Dette som kommentar på landbrukets krav til årets jordbruksforhandlinger. Og du konkluderer med: «Tenk hva vi hadde vunnet ved at 20 gårder slo seg sammen». Kommentaren er også gjengitt i Nationen.

Dette er kanskje ikke en overraskende holdning fra den politiske høyresiden som har fokus på volum, effektivisering og enhetskostnader. Problemet er bare at vi har noe som heter biologiske prosesser og fotosyntesen som verken har lest Høyres sitt program eller hørt om enhetskostnader. Fotosyntesen er grunnlaget for alt liv og har vel knapt endret seg på de millioner av år hvor dette har vært basis for hvordan denne kloden har utviklet seg. Bærekraftige matsystemer en noe av det viktigste vi kan utvikle i vår tid. Maten er livsviktig, men kan også bli et stort problem. Klimautfordringer, matkvalitet og helse vår er i høy grad avhengig av hvordan vi tar vare på matjorda vår og hvordan vi produserer maten vår.

Jeg har en bekjent som har gjort det du etterspør, Fabian. Han har bygd stort, 50- 60 melkekuer. Og for å ha nok areal til å dyrke grovfor og spre gjødsel på, driver han om lag 20 gårdsbruk. Problemet er at i store deler av Norge ligger ikke disse

gårdsbruka samla, men 20-30 km i alle retninger fra der han har fjøset. Det medfører et logistikkproblem. For å billedliggjøre dette, så kjører han med traktor og vakumvogn med kuskit, hvert år, en distanse som tilsvarer Molde – Marokko. Og hva betyr det?

For å rekke dette må han må ha en ekstra stor traktor som minst går 50 km i timen. Koster 2 mill og veier 8-9 tonn. Det er en traktor som egner seg lite til å arbeide på jorda med her i nordvest. Det kan gi mye jordskader, jordpakking og går dermed ut over humuslagets evne til både å gi fruktbar jord som vekststed for sunne planter, og ikke minst reduserer det jorda sin evne til å binde karbon. Vi begynner å få god kunnskap på hva mikrolivet i jorda betyr for at råvarene til maten vår skal gi høyverdig næring.

Ei stor vakumvogn koster ca kr. 700 000. Med så mye kjøretid må han bruke ca ½ stilling bare til traktorkjøring. Med så mye kjøring på asfalt sliter han minst ett dekkpar i året, anslått til kr. 17 pr time. Et sett med dekk koster kr. 50 000.

Vedlikehold, service og reparasjon på traktor og vogn kommer i tillegg, og er anslått til kr. 750 pr maskintime. I stedet for å få stordriftsfordeler har han fått stordriftsulemper.

For et melkebruk vil avstanden mellom areal og gårdsbruk ligge på 12 km før det medfører et økonomisk tap og for et ammekubruk 7 km. Og dette før kostnadsveksten vi opplevde i 2022. Derfor er grensene nå betydelig lavere. Men økonomi er kun ETT element i dette. Er det riktig i et klimaperspektiv med så mye kjøring? Slike traktorer bruker om lag 20 liter i timen! Klimaperspektivet er også viktig når man vurderer hvordan jorda tas vare på eller ødelegges. Et sunt humuslag er viktig for at vi kan lagre karbon i jorda.

Spør Innovasjon Norge eller regnskapsførere som har erfaring fra økonomien i mange utbyggingsbruk, så får du kunnskap om den dramatiske situasjonen som mange bønder nå er i som har gjort nettopp det du etterspør.

Og husk det Fabian, at vi her på Vestlandet får ikke flere finværsdager selv om vi driver 20 gårdsbruk. Været er avgjørende for når vi kan drive aktiviteter som både det å spre gjødsel og å slå gresset.

Jeg anbefaler deg derfor å sette deg LITT mer inn i biologiens verden før du uttaler deg så skråsikkert om landbrukets utfordringer. Det er biologien som er rammen rundt en bondes arbeide, ikke teorier om enhetskostnader.

Angvik/Todalen 8. mai 2023

Stein Brubæk - leder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

Ola Kvendset – nestleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

NORSK BONDE OG SMÅBRUKARLAG VIL OPPFYLLE HURDALSERKLÆRINGEN.

I forbindelse med at Norsk Bonde- og Småbrukarlag(NBS) offentliggjorde sitt krav til årets jordbruksavtale mandag 22. mai, samlet bønder, tillitsvalgte og politikere seg i Batnfjordsøra for å ta del i arrangementet fra Oslo gjennom streaming. Hovedavtalen for landbruket som regulerer forhandlingene krever at slike dokumenter ikke kan offentliggjøres før forhandlingene er avsluttet.

Kravet til NBS er tufta på Hurdalsplattformen hvor regjeringen har lovet inntektsmessig jevnstilling mellom landbruket og andre yrkesgrupper i løpet av 4-6 år. Nå har man kommet 2 år inn i denne perioden og lite har skjedd. Gryttenutvalget konkluderte med at median inntekta til ett årsverk i landbruket er kr. 212,000.

I tillegg sier Hurdalserklæringen at man skal øke den norske selvforsyningsgraden til 50 % korrigert for importerte innsatsfaktorer. I en urolig verden med krig i Europa, hvor land som i dag forsyner oss med mat enten tørker opp eller flommer ned så er det en økende usikkerhet om de matsystemer vi har gjort oss avhengige av vil fungere. Det er en økende fokus på at Norge må øke sin matproduksjon på egne ressurser over hele landet for å ha et troverdig totalforsvar.

Summen på NBS sitt krav var på 13,5 milliarder fordelt på 2,5 i form av økte målpriser, 9,9 i budsjettstøtte, 1 milliard som effekt av økt landbruksfradrag (overskudd for flere bønder) og noe av overførte midler fra tidligere år. Dette ville gi en økt kostnad pr innbygger i Norge i ett år på kr. 855,- i økte matpriser. Denne summen utgjør om lag det samme som verdien av den maten som hver av oss kaster.

De største forskjellene mellom NBS sitt krav og den avtalen som Staten og Norges Bondelag forhandlet frem er selvsagt størrelsen på tetting av gapet mellom inntekter for bønder og andre grupper hvor NBS i utgangspunktet krevde 200,000 men var villig til å redusere dette i forhandlingene til 100,000.

I tillegg utgjør mye av forskjellen at NBS tar med reelle renteutgifter som kostnader slik Grytten utvalget har pekt på er en stor mangel i dagens beregningsgrunnlag.

Etter 70 år med forhandlinger mellom faglaga og Staten etter hovedavtalen, har landbruket blitt satt i denne situasjonen hvor bønder blir minstepensjonister og få unge vil ta over. Lovnader gitt av Regjering og Storting brytes. Bønder er lei av å jobbe på dugnad. Årets forhandlinger er et skifte av politikken fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Man vil kreve etter behov og ikke ut i fra hva vi tror vi kan oppnå.

Vi vil aldri signere et dokument vi i etterkant ikke kan forsvare på vegne av våre medlemmer.

Batnfjordsøra 22.mai 23

Stein Brubæk - Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag



Fra lansering av primærkravet til NBS på Batnfjordsøra i mai. Foto P.E.Sæther

SMÅBRUKARLAGET KREVER ØKONOMISK JAMSTILLING OG TRYGGHET FOR NORSK MATFORSYNING.

Regjeringen har i Hurdalserklæringen lovet landbruket økonomisk jamstilling med andre, samt at Norge skal øke sin selvforsyning av landbruksvarer til 50 %. Siden Gryttenutvalget konkluderte med at ei medianinntekt pr. årsverk i landbruket er kr. 212,000 ble årets krav fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag høyt. Derfor ble Norsk Bonde- og Småbrukarlag kasta ut av årets jordbruksforhandlinger. Men vi tar regjeringa på alvor. Ingen kan forvente at en bonde skal ha en arbeidsdag på 3 årsverk for å ha samme inntekt som andre i samfunnet.

Vi vil at Stortinget tar et ansvar og sikrer norsk matproduksjon i ei urolig tid hvor det ikke lenger er en selvfølge at matsystemer og logistikk fungerer. Det er krig i Europas kornkammer, og flom og tørke rammer i stadig større grad de områdene som forsyner Norge med mat.

Vi anmoder norske bønder om å vise sin støtte til Norsk Bonde- og Småbrukarlag med å melde seg inn i organisasjonen og tilbyr gratis medlemskap for resten av 2023 for de som melder seg inn i juni 23.

Angvika 1. juni 23

Stein Brubæk

Fylkesleder i Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag.

Frå Stand på Dyregod 2023 i godt samkvem med Sau og Geit og Tingvoll Ull



Foto Eli S./Heidi Hogset

INNTEKTER	REGNSKAP 2023		BUDSJETT 2023	REGNSKAP 2022
Kontingentinnt.	201 798	1	175 000	168 202
Annonser fjorårets årsmeld-				11 000
Annonser i årets årsmelding	10 500		12 500	12 500
Tilskudd fylkessekretær	35 000		35 000	35 000
Møtestøtte Forsikring årsmøte	8 000		8 000	8 000
Delt. i Landbr.råd tidl.år				8 646
Delt. i landbr.råd regnsk.år	6 575		6 000	5 549
Tilskudd Gjensidige pr.medl.	18 248		19 000	18 018
Årsmøte deltakeravgift	34 745		40 000	16 900
prosjekttilskott	50 000	2	40 000	
studietilskudd	700		1 400	1 900
Lotteri.salg av t-skjorter mm	5 361	3	4 000	2 663
Temamøter forsikring Renteinntekter	15 000	4	20 000	5 000
SUM INNTEKTER	385 927		360 900	293 378
UTGIFTER				
Lønn sekretær	86 497	5	86 000	64 797
Lønn leder (honorar>10000)	27 100		30 000	20 100
Arb.giveravg.	12 042		12 000	9 113
Honorarer tillitsvalgte<10000	33 450		40 000	34 100
Honorarer Menon-rapporten	5 000			
Kontor	6 000		6 000	6 000
Regnskapsprogram/epost	7 994		8 000	7 741
Aviser etc	26 023		23 000	22 999
Trykking årsmeldinger	4 875		6 500	10 000
Årsmøte	42 630		42 000	22 860
Kurs/Møter/prosj	37 662		40 000	3 426
Reisegodtgjøring	32 471	6	45 000	41 632
Servering møter stand ...			5 000	4 330
Dyregod2023	4 875			
Aksjonsmateriell				8 918
Annen kostnad	14 886	7	15 000	450
Bankgebyr/porto	1 284		1 400	1 334
	5			
Øreutjamning				
Rentekostnader				
SUM UTGIFTER	342 794		359 900	257 800

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1: I tillegg i 2023 Kr.5700- ikke ført (Kr.4086 gj.202 ført 2023./Kr. 9786 ikke ført 2023) Note 2: delrapport innlevert - ikke bekrefta

Note 3: Har utbetalt lønn til fylkessekr. i samme måned som feriep. 1 2020 og 2021. Korrigeret med 2mnd

Note 4: Møte Halså 5000+Seminar Ørsta10000

Note 5 :For 2023 lønn 12mndr + feriepenger

Note 6:: 1876,- er ei dobbeltføring. Må korrigeres 2023

Note 7: derav 30 t-skjorter o.a.profileringsutstyr kr. 12546



Aksjon WILL WORK FOR FOOD Hamar under landsmøtet. Foto Eli S.

Resultat

	2022	2023
DRIFTSINNTEKTER	293 378	385 926
DRIFTSUTGIFTER	- 257 800	- 342 794
=DRIFTSRESULTAT	35 578	43 132
<u>NETTO FINANSPOSTER</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
= ORDINÆRT RESULTAT	35 578	43 132

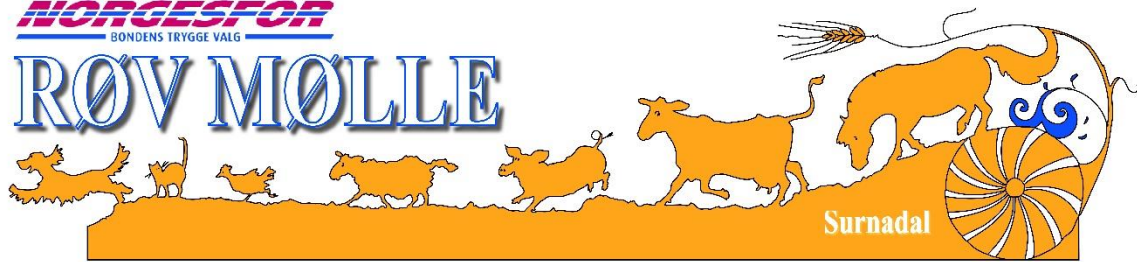
BALANSE

MØRE OG ROMSDAL BONDE OG SMÅBRUKARLAG 01.01.23 TIL 31.12.23

Kontonr	Konto	Inngående 01.01.2023	Utgående 31.12.2023
1500	<u>Kundefordringer</u>	19 204,91	155 979,21
1579	<u>Andre kortsiktige fordringer</u>	16 500,00	50 000,00
1920	<u>Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag DRIFTSKREDITT (40500502330)</u>	112 589,81	6117,17
1920	<u>Møre og Romsdal bonde og Småbrukarlag BEDRIFTSKONTO (40502511655)</u>	16 923,17	4920,69
1950	<u>Møre og Romsdal Bonde og Småbrukarlag SKATTETREKK (40500737214)</u>	552,68	545,68
1	<u>Eiendeler</u>	165770,57	217 556,75
2050	<u>Annen egenkapital</u>	-170 780,22	-213 912,61
	Sum egenkapital	- 170 780,22	-213 912,61
2600	<u>Forskuddstrekk</u>	-20,00	-40,00
2771	<u>Skyldig arbeidsgiveravgift</u>	-591,05	-3555,05
2999	Annen kortsiktig gjeld	0,00	-2050,00
2785	<u>Påløpt arbeidsgiveravgift ferielønn</u>	421,95	198,00
2930	<u>Skyldig lønn</u>	1 396,64	0,00
2941	<u>Skyldige feriepenger</u>	-5 997,64	-7996,84
2945	<u>Utbetalte feriepenger</u>	9 799,75	9799,75
	Sum gjeld (2100-2999)	5 009,65	-3644,14
2	<u>Egenkapital og gjeld</u>	-165 770,57	-217 556,75
	Udisponert resultat	0,00	0,00

NORGESFØR
BONDENS TRYGGE VALG

RØV MØLLE



www.landbrukssenter.no

tlfnr 71664800

Sammen tar vi vare på jorda, dyra og framtida

Felleskjøpet tilbyr deg de beste produktene og helhetlig rådgivning i alle deler av bondens drift. Fra maskin og redskap, driftsbygninger og fjøs, til fôr, plantevern, såvare, gjødsel og øvrige landbruksrekvisita.

Vi er tilgjengelige hele året, og er eneste totalleverandøren med skreddersydde produkter og tjenester til landbruket.



Felleskjøpet

Tlf.: 72 50 50 50 • felleskjopet.no

Vi hjelper deg med å ta vare på bedriften din

KREDITT – LEASING – FORSIKRING –
PENSJON – SPARING



Christian Sollid
Leder bedriftsmarked
468 47 620
cs@romsdalsbanken.no



Rune Kjelstadi
Rådgiver bedriftsmarked
918 50 772
rok@romsdalsbanken.no



Trygge Holten
Rådgiver bedriftsmarked
975 30 989
tho@romsdalsbanken.no



Solveig Myklebust
Rådgiver bedriftsmarked
410 66 403
smy@romsdalsbanken.no



Joakim Jordal Myrset
Rådgiver bedriftsmarked
416 32 343
jjm@romsdalsbanken.no



Erik Rød Skjørsæther
Leder forsikring
469 46 110
ers@romsdalsbanken.no



Knut Bertil Øygard
Rådgiver forsikring
477 01 061
kbo@romsdalsbanken.no



Trine Aspås Reinset
Rådgiver forsikring
410 66 420
tar@romsdalsbanken.no



Tor Gunnar Hansen
Rådgiver forsikring
908 87 310
tgh@romsdalsbanken.no

Kontakt
en av våre
lokale
rådgivere



Romsdalsbanken

KOMPLETT TREBESKYTTELSE

MØRETYRI AS - PRODUSENT AV EGENUTVIKLEDE TJÆRE- OG LINJOLJEPRODUKTER

Linomal

*Ekte Linoljemaling
Fremstilt etter originaloppskrift
av linolje, jernoksidpigmenter,
kritt og sinkhvitt*



LINOMAL: DIFFUSJONSÅPEN OG ALLSIDIG. BRUKES INNENDØRS, UTENDØRS, PÅ GULV, MUR OG TAK AV ALLE SLAG



FLERE AV VÅRE PRODUKTER: INTERIØROLJE - TØMMEROLJE - TERRASSEOLJE



 **MØRETYRI AS**
TJÆRE- OG LINJOLJEPRODUKTER
www.moretyri.no



Glåmsmyrvegen 163 | 6683 Vågland | Tlf: 71 55 60 99 | post@moretyri.no

Med Agrilogg i lomma har du full kontroll på drifta di

Jordbearbeiding
Gjødsling og gjødselplan
Ugrasbekjemping
Innhausting
Dyrehald og beitetilsyn
Leigearbeid
HMS
Klimakalkulatoren
Varmesum
God Gardsdrift
...og mykje meir!

agrilogg[®]
agrilogg.no



Bygg

PÅ LAG MED BONDEN

Skal du renovere eller bygge nytt?
Vi leverer landbruksbygg i tre i hele Møre & Romsdal.



Nils Ove Bruset

nils.ove.bruset@talgo.no
tlf. 970 81 093

*Ta kontakt
med meg*

- Bygg i tre gir godt inn klima og god isolering
- Prefabrikerte elementer gir kortere byggetid og kontrollert byggeprosess
- MøreRoyal® kledning – miljø- og vedlikeholdsvennlige materialer av høy kvalitet



Litt tryggere gårdsliv

Forsikring

Pensjon

Livs- og helseforsikringspakken **Enkelt Liv** er tilpasset deg som driver enkeltpersonforetak – også deg som er bonde.

Blir du syk eller skadet, får du økonomisk hjelp til å gjøre nødvendige tiltak for deg, familien og driften.

Les mer på gjensidige.no/enkelt-liv, eller ring oss på 915 03100.



MEDLEMSFORDELER

Den viktigste fordelen med å være medlem i NBS er at du kan være med å påvirke rammevilkårene for norsk mat- og landbrukspolitikk.

I tillegg har vi gode medlemsfordeler på blant annet forsikring fra Gjensidige og arbeidstøy fra Wenaas. Du får i tillegg tilsendt avisa Bonde og Småbruker gratis ni ganger i året. Som medlem i Norsk Bonde- og Småbrukarlag får du en rekke medlemsfordeler:

- Gunstige forsikringstilbud gjennom Gjensidige.
- 30% rabatt på arbeidstøy hos Wenaas.
- Advokatavtale med Henriksen & Co.
- Økonomirådgivning.
- Studieringer og kurs.
- Avisa Bonde og Småbruker tilsendt kostnadsfritt ni ganger i året.

ADRESSELISTE LOKALLAG

AVERØY BS :	ivarnapalma@gmail.com ; Ivarna Palma Bjørshol tlf. 908 35 582
RINDAL/SURNADAL BS:	viastuatod@gmail.com Ola Kvendset tlf 986 32 492
FRÆNA BS:	bekomoen@frisurf.no Bent K Moen tlf.951 63 529
GJEMNES OG TINGVOLL BS:	obn@online.no Olav Bjørn Nilssen tlf 997 26 356
HALSA BS:	torvik99@hotmail.com Johannes Torvik Aasen tlf. 468 52 261
MOLDE. BS: (tidl. Nesset BS)	lyster.maskin@gmail.com Martin Lyster tlf. 994 95 492
SYKKYLVEN BS:	nilss.drablos@gmail.com Nils Sigurd Drabløs tlf. 909 89 109
ULSTEIN/HAREID/HERØY/SANDE BS:	gunmar@mimer.no Gunmar Grimstad tlf. 957 87 862
VANYLVEN BS:	audun.kvalsvik@gmail.com Audun Kvalsvik tlf. 481 90 751
RAUMA/VESTNES BS:	leidhamar@yahoo.no Lars-Helge Eidhamar tlf. 917 72 144
VOLDA/ØRSTA BS:	stine-rist@hotmail.com Stine Leira Rist tlf.952 25 895
NORDDAL BS:	mhr@mimer.no Marit Rønneberg tlf. 994 13 868
HORNINDAL BS:	per-oeo@online.no Per Øen tlf. 900 54 238
AURE BS :	inge.aukan@gmail.com Inge Aukan tlf. 971 06 635
FREI BS:	<i>kontakt fylkeslaget</i>
SUNNDAL BS:	<i>kontakt fylkeslaget</i>
EIDE BS:	<i>kontakt fylkeslaget</i>
STRANDA BS:	<i>kontakt fylkeslaget</i>
SMØLA BS:	<i>kontakt fylkeslaget</i>



Frå møtet i Ørsta i november med TorJacob Solberg og Anders Nordstad. Foto Eli Sæther

KONTAKTINFO FYLKESLAGET

Fylkesleiar: **STEIN A. BRUBÆK** stein359@gmail.com tlf. 915 63 259



Fylkessekretær **ELI K SÆTHER KRISTIN AALBU SÆTHER**
moreogromsdal@smabrukarlaget.no mobnr.984 98 838

Kontingentsatsene for 2024:

1. Grunnkontingent (G) Kontingentsats kr. 1 150,-
Støttemedlemskap, og for de med veldig liten produksjon.
2. Lav kontingent (L) Kontingentsats kr. 2 710,-
3. Mellomkontingent (M) Kontingentsats kr. 4 330,-
4. Høy kontingent (H) Kontingentsats kr. 6 460,-
5. Topp kontingent (T) Kontingentsats kr. 7 670,-
6. Verdiskapingsmedlem(V) Kontingentsats kr. 1 560,-
Betales av medlemmer som ikke er direkte involvert i primærnæringen, men som direkte eller indirekte har interesse og nytte av å støtte NBS.
7. Ungdomsmedlemskap (U) Kontingentsats kr. 810,-
Betales av ungdom under 30 år uten landbruksproduksjon.
8. Ungdomsmedlemskap (U) Kontingentsats kr. 350,-
Betales av ungdom under 25 år uten landbruksproduksjon.
9. Andelslandbruk (A) Kontingentsats kr. 870,-
10. Det kommer i tillegg en ekstrakontingent på kr. 100 til fylkeslaget

Spørsmål om kontingentklasse mm. kan sendes til medlem@smabrukarlaget.no

[Kontingentsatser for 2024 \(smabrukarlaget.no\)](https://smabrukarlaget.no)



Frå Ungdomssamlinga i Ørsta



Runa Tunheim om «Lys i gamle hus». Foto Eli S.

**TAKK TIL ALLE SOM HAR SOM HAR STØTTA ARBEIDET VÅRT
MED ANNONSAR I ÅRSMELDINGA !**



Foto: Stine Rist



**Norsk Bonde-
og Småbrukarlag**

Er du ikkje medlem av Norsk bonde og småbrukarlag ?

Du finn innmeldingsblankett her: <https://www.smabrukarlaget.no/bli-medlem>